

Sant'Anna

Ook verschenen van Jerrad Hoff:

Een leven geleden
Zon van de nacht
Dag van de zon
Een leven lang
Lage winterzon
Waar de wolken eindigen

Jerrad Hoff

SANT'ANNA

ROMAN

JHB

Sant'Anna

© Jerrad Hoff
www.jerradhoff.nl

Druk: maart 2021
Omslagontwerp: JHB
Vormgeving binnenwerk: JHB
Omslagillustratie: Unsplash

ISBN 978 90 903 4479 9
NUR 301, 343

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

*Tutti quelli che mi sono stati portati via
Tutti quelli che sono morti per me
Io sono quello che sono, grazie a voi.*

Allen die mij werden ontnomen,
Allen die voor mij stierven,
Ik ben wie ik ben, door jullie.

Chiara Arrighetti

*“Yesterday is history, tomorrow is a mystery, today is a gift of God,
which is why we call it the present.”*

— Bill Keane

*“Forgiveness isn’t approving what happened.
It’s choosing to rise above it.”*

— Robin Sharma

12 augustus 1944

Mama zegt altijd dat Matteo een speciale jongen is, dat hij anders is dan wij of de andere kinderen in het dorp. Dat wist ze gelijk na zijn geboorte al, toen ze hem voor het eerst in de ogen keek. En nu, vijf jaar later, kan zelfs een vreemdeling dat in tien tellen zien.

Niet doordat hij misschien wat klein is voor zijn leeftijd, of omdat hij een erg bleke huidkleur heeft. We zijn de laatste maanden allemaal wat bleekjes door het eten dat we krijgen. Ook niet omdat hij er anders uitziet dan ons. We lijken allemaal juist heel veel op elkaar en onze ogen hebben ook nog eens dezelfde kleur. Groen als mos waar dauw op ligt, zegt mama altijd. En volgens mama is ons haar even zwart als de hemel op een heldere zomernacht en net zo golvend als een woelige zee. Iedere keer als ze dat zegt, glinsteren haar ogen, ook zo groen als mos waar dauw op ligt, alsof er ineens sterren in opgesloten zitten.

Matteo is anders dan anderen omdat hij niet praat. Nog geen woord heeft hij in zijn leven gezegd. Hij maakt ook geen geluiden. Behalve als hij lacht. En hij lacht vaak. Altijd met een heel grappig piepstemmetje.

Als muizen zouden kunnen lachen, dan zouden ze zoals Matteo klinken.

De dokter heeft geen idee waarom Matteo niet praat, geen geluiden maakt en doet alsof hij je niet ziet staan. Mama wel. En ik geloof mama. Hij heeft geen woorden nodig om met ons te praten. Door een blik, een beweging, een lach, sprongetjes van plezier, weten we altijd precies wat hij wil. Daarbij praat ik meer dan genoeg voor ons tweeën, plaagt mama me altijd knipogend.

Wat hij vaak heel graag wil is hand in hand lopen. Bijvoorbeeld als we met mama naar het dorpsplein gaan om rond de fontein, in de koelte van bomen, met onze buren en vriendjes te kletsen. Of als we na het avondeten, als het minder heet is en je buiten makkelijker kunt ademen, een klein stukje met haar gaan wandelen. Zonder dat ze het moet zeggen, pakt Matteo dan iemands hand vast. Meestal die van mij. Eigenlijk bijna iedere keer. Mama knipoogt dan altijd naar mij.

Als we alleen zijn, fluistert mama weleens dat Matteo graag met mij hand in hand loopt omdat hij mij héél, héél erg lief vindt. Dat vindt hij inderdaad. En ik vind hem ook héél, héél erg lief. Maar zelf denk ik dat hij vooral graag naast mij loopt omdat we maar zes jaar schelen. Als je vijf bent is hand in hand lopen met een zus van elf een stuk makkelijker dan met een zus van zeventien of twintig.

Maar dat zeg ik nooit tegen mama. Ik wil de sterren in haar ogen zo lang mogelijk zien glinsteren. Ze heeft het al zwaar genoeg, helemaal sinds papa er niet meer is, hoor ik mijn zussen ook vaak tegen elkaar fluisteren. Maar mama klaagt nooit. Echt nooit. Als het nog minder dan gewoonlijk gaat, zegt ze altijd dat niets ertoe doet omdat zij de allerliefste kinderen van de wereld heeft.

Mama zegt nu al een hele poos niets meer. Ze heeft ook geen geluid meer gemaakt. Bewegen doet ze ook niet meer. Met nog geen vinger. Door een kier tussen de planken van de trapkast zie ik door mijn tranen heen dat ze alleen nog omhoog naar de hemel staart. De bloedvlek op haar jurk is niet veel groter geworden. Ik denk dat ze nu echt dood is.

Langs haar zie ik verderop in het gras een stuk van de benen en blote voeten van Giulia, mijn oudste zus. Zij heeft heel lang geschreeuwd,

maar was ineens stil, net als Adelina, de middelste van alle kinderen, nadat ze gillend en huilend naar boven was gevlucht. Waar mijn drie andere zussen zijn, weet ik niet. Ik heb ze niet meer gezien of gehoord sinds het begon.

Matteo is bij mij. Voordat mama met een harde klap op haar rug viel riep ze dat ik me met hem in de trapkast moest verstoppen en er niet meer uit mocht komen. Wat er ook gebeurde.

Net als mama en Giulia beweegt Matteo ook al een tijdje niet meer. Als een slappe pop ligt hij bovenop me. Zijn mooie groene ogen staren zoals altijd van me weg. De hele tijd naar dezelfde plek op de trap boven ons.

Ik denk dat hij ook dood is.

Ik denk dat iedereen dood is.

6 juli 1994

Comomeer, Lombardije

‘**M**evrouw Arrighetti, waarom heeft u...’
‘Noem me alsjeblieft Chiara,’ onderbreek ik haar glimlachend zonder met inschenken te stoppen. De journaliste, die zeker tien jaar jonger lijkt dan de achtendertig jaren die ze telt, retourneert mijn glimlach en knikt. Dan pakt ze het glas wijn aan.

‘Oké, Chiara. Waarom heb je besloten om met de traditie te breken?’

‘Welke traditie bedoel je?’ wil ik op mijn beurt weten. Met het lachje verraad ik dat mijn vraag overbodig is. Toch geeft Francesca antwoord.

Je staat alom bekend als een bijzonder toegankelijk en open persoon die bovendien zelden een blad voor de mond neemt. Behalve als het om je privéleven gaat. Dan ben je van het een op het ander moment een gesloten boek. Vanaf de dag dat je doorbrak, heb je nooit onder stoelen of banken gestoken dat je van mening bent dat jouw privéleven niemand een sodemieter aangaat, zoals je dat destijds zelf zei. Negenendertig jaar lang, terwijl je het kloppend hart bent van het succesvolste en meest besproken modehuis van de wereld, staatshoofden, koninginnen, prinsessen, en de beroemdste actrices en artiesten jouw creaties dragen, blijf je

onvermurwbaar zwijgen over je privéleven en je leven vóór het succes. Terwijl er naar verluidt door de jaren heen astronomische bedragen zijn geboden voor jouw autobiografie. Dan, op de dag dat je eenenzestig bent geworden, bel je mij, een onbekende journaliste van een relatief kleine krant, in ieder geval niet de grootste, met de vraag of ik jouw autobiografie wil schrijven. Voordat ik antwoord heb kunnen geven, liet je weten er geen cent voor te willen hebben en dat je mij er zelfs royaal voor wilt betalen.’

‘Ik vond je roman erg mooi.’

‘Mijn roman?’ reageert ze verrast. ‘Dank je. Volgens de uitgeverij zijn er nog honderdveertien anderen die het ook mooi vonden. Tenminste, ze hebben het boek gekocht.’

‘Hij raakte me erg. Zelfs toen ik hem voor de vierde keer las.’

‘De vierde keer? Chiara Arrighetti, de beroemdste modeontwerpster ooit, heeft mijn boek vier keer gelezen?’

Ik knik en neem een slok van de wijn.

‘Is dat de reden dat je mij hebt uitgekozen voor je autobiografie?’

Ik knik nogmaals. Ik neem ook nog een slok.

‘Je hebt zojuist een dik jaar van zwoegen en zweten goedge maakt. En hoe blij je woorden me ook maken; mijn boek heeft je geholpen om de persoon te kiezen die jouw autobiografie mag schrijven, maar het is niet de reden dat je hebt besloten om de zwijgzaamheid over je leven te verbreken.’

‘Het is tijd,’ zeg ik na enkele seconden van stilte.

‘Tijd om?’

‘Tijd om open kaart te spelen.’

‘Waarover?’

‘Over wat ik je ga vertellen,’ glimlach ik.

‘Waarom nu?’

Ik zeg niks en neem weer een slok.

‘Heeft het overlijden van je beide ouders eerder dit jaar misschien daarmee te maken, Chiara?’

Ik kijk haar aan. Ze schrikt van de tranen die plotseling in mijn ogen

opwellen. Ik niet. Huilen heeft me nooit veel moeite gekost, maar de laatste tijd lijkt ik echt niks anders te doen. ‘Hun dood heeft er inderdaad mee te maken, maar ook die van vele anderen.’

‘Van vele anderen?’ reageert ze zichtbaar geschokt.

‘Maar het is ook tijd om open kaart te spelen voor de levenden.’

Francesca kijkt me onderzoekend aan. ‘Bedoel je je kinderen?’

‘Ze verdienen de waarheid over hun moeder.’

‘Ik dacht altijd dat jullie erg hecht waren. De beelden van jullie...’

‘We zijn ook heel erg hecht.’

‘Heeft het misschien te maken met het feit dat ze...’

‘Nee,’ onderbreek ik haar opnieuw. ‘Dat heeft er niets mee te maken.’

‘En ze weten niks van wat je mij gaat vertellen?’

‘Ik heb in mijn leven veel fouten gemaakt. Heel veel fouten. Soms denk ik dat ik meer fout dan goed heb gedaan. Mijn kinderen, maar ook anderen hebben het recht om dat te weten. En ze hebben het recht om te weten waarom ik heb gedaan wat ik heb gedaan.’

Francesca knikt, maar weet duidelijk niet hoe ze mijn woorden moet begrijpen. Ik kijk langs haar de tuin in.

‘Zullen we naar buiten gaan?’

Als we op het terras staan, met de glazen wijn in onze handen, zie ik in haar ogen dat de omgeving grote indruk op haar maakt, maar ook dat mijn woorden nog steeds door haar hoofd malen. Ze laat haar blik door de tuin gaan, vervolgens naar het *Lago di Como* en de bergen.

‘Net als half Italië heb ik je villa weleens vanaf het meer gezien, maar hier, op deze plek, besef ik pas goed hoe uitzonderlijk mooi je woont. Als dit mijn huis zou zijn, zou ik waarschijnlijk nooit meer een voet buiten de deur zetten.’

Ik glimlach en we stappen van het terras het gras op. De zon is scherp en doet het meer onafgebroken schitteren. Er staat niet veel wind, maar net genoeg om de warmte draaglijk te maken. Na een paar meter lopen, houd ik Francesca aan een arm staand. Ze kijkt me eerst verrast aan, dan geschrokken door de paar tranen die langs mijn wangen glijden.

‘Wat ik je ga vertellen... Er zitten vreselijke dingen tussen.’

‘Ik ben wel wat gewend,’ reageert ze voorzichtig.

‘Ik bedoel écht vreselijke dingen, Francesca. Dingen die je nooit meer van je leven zult vergeten. Echt nooit meer. Ik wil dat je dat weet.’

‘Dank je voor de waarschuwing.’

‘Je wilt er niet vanaf zien, nu je dit weet?’

Ze schudt haar hoofd en we wandelen in stilte verder tot we bij de eeuwenoude stenen balustrade, die bijna het hele landgoed omzoomd, zijn aangekomen. Ik hoor Francesca kreunen van bewondering. Zelfs na al die jaren is voor mij het uitzicht over het meer en op de *Monte Bregagno* en de *Monte San Primo* onverminderd mooi. Alsof ik telkens alles voor het eerst zie.

Over een trap bereiken we een lager gelegen gedeelte van de tuin. Langs prachtig gesnoeide bomen en heggen, levensgrote stenen beelden, wandelen we naar de balustrade recht boven het kalm deinende meer. Francesca weet van opwinding niet waar ze moet kijken. De eerste keer dat ik hier liep overkwam me hetzelfde. Ze draait zich terug naar de plek waar we vandaan kwamen.

‘Hoe oud zijn de gebouwen?’

‘Een deel stamt uit de 13de eeuw, de rest is eind 1700 gebouwd.’

Ik wijs tussen bloeiende azalea’s en rododendrons naar een bankje in de schaduw van bomen. Als we zitten, voel ik de journaliste naar me staren. Na een slok van de wijn kijk ik haar aan. ‘Zullen we beginnen?’

Ze knikt, haalt vlug de memorecorder uit haar schoudertas en zet die draaiend tussen ons in op de bank neer. ‘Waar wil je beginnen, Chiara?’